

Tlačová správa agentúry FRA

Viedeň/Brusel, 11. marca 2013

Potrebná je lepšia ochrana proti nerovnakému zaobchádzaniu v oblasti zdravotnej starostlivosti

V novej správe Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) sa upozorňuje na konkrétne bariéry a skúsenosti s nerovnakým zaobchádzaním v prístupe k zdravotnej starostlivosti, ktorým ľudia môžu čeliť v dôsledku kombinácie ich charakteristík (napr. etnický pôvod, pohlavie, vek a zdravotné postihnutie). V správe sa konštatuje, že v takých prípadoch čelia ľudia a ich právni poradcovia často ťažkostiam pri podávaní žalôb na viacnásobnú diskrimináciu na súd, a to buď z dôvodu nesprávneho chápania tzv. viacnásobnej diskriminácie alebo preto, že z právneho hľadiska je jednoducho ľahšie riešiť sťažnosť len z jedného konkrétneho dôvodu.

„Aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie so všetkými pri prístupe k ich základným právam, v právnych predpisoch a systémoch zdravotnej starostlivosti sa musí odrážať zložitost' reálneho života ľudí“, hovorí riaditeľ agentúry FRA. „Ľudia nie sú charakterizovaní napríklad len na základe svojho pohlavia, ale aj veku, etnického pôvodu alebo zdravotného postihnutia. Antidiskriminačné právne predpisy by sa mali zmeniť, aby obe viacnásobnej diskriminácie mohli predložiť svoje prípady na súd. Takisto je potrebné, aby zdravotnícki pracovníci absolvovali antidiskriminačné školenia, aby sa zabezpečilo, že sa s ľuďmi zaobchádza podľa ich potrieb bez ohľadu na to, kto sú.“

V správe sa poukazuje na to, že:

- **Nerovnaká ochrana a právne nejasnosti** sťažujú predkladanie prípadov „viacnásobnej“ diskriminácie na súd. V oblasti zdravotnej starostlivosti antidiskriminačné právne predpisy EÚ chránia proti rasovej a sexuálnej diskriminácii, nie však proti diskriminácii na základe veku, zdravotného postihnutia alebo sexuálnej orientácie. Okrem toho len 6 z 27 členských štátov EÚ rieši tzv. viacnásobnú diskrimináciu vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch, často s nejasnými definíciami. Poskytovanie rovnakej ochrany proti diskriminácii zo všetkých dôvodov v oblasti zdravotnej starostlivosti by mohlo byť dôležitým prvým krokom k účinnému riešeniu tzv. viacnásobnej diskriminácie. Na túto problematiku je zameraná tzv. horizontálna smernica, právny predpis, o ktorom sa v súčasnosti diskutuje na úrovni EÚ a ktorým by sa rozšírila ochrana pred diskrimináciou mimo oblasť zamestnania a vzťahovala by sa na diskrimináciu z dôvodu náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku a sexuálnej orientácie.
- Často dochádza k tomu, že právnici nepredkladajú sťažnosti v oblasti zdravotnej starostlivosti ako prípady diskriminácie z dôvodu **nižšieho odškodnenia v porovnaní napríklad so spormi za zanedbanie lekárskej starostlivosti**. Na to, aby existujúce antidiskriminačné právne predpisy boli účinné, je potrebné, aby súdy priznávali odradzujúce a primerané odškodnenie za prípady diskriminácie. Ľudia aj ich právnikov by to vo väčšej miere podnietilo k tomu, aby sa s prípadmi diskriminácie, vrátane tzv. viacnásobnej diskriminácie, obracali na súdy.
- Prístup k spravodlivosti sťažuje aj **nízka úroveň povedomia** o tom, ako a kde sa sťažovať. Obete často nevedia, kam sa majú obrátiť so žiadosťou o pomoc: či už na orgány zaoberajúce sa sťažnosťami v oblasti zdravotnej starostlivosti alebo na orgány pre otázky rovnosti, ktoré

sú zodpovedné za zabezpečenie rovnakého zaobchádzania so všetkými občanmi. Okrem toho úroveň dôvery v účinnosť existujúcich systémov vybavovania sťažností v zdravotníctve je nízka a prevládajú tiež obavy, že podanie sťažnosti povedie k ešte horšiemu zaobchádzaniu zdravotníckymi zamestnancami. Jediným orgánom pre otázky rovnosti pre všetky oblasti diskriminácie vrátane tzv. viacnásobnej diskriminácie spolu s lepšou koordináciou s orgánmi zaoberajúcimi sa sťažnosťami v oblasti zdravotnej starostlivosti by sa výrazne zlepšil prístup k spravodlivosti.

- V rámci systémov zdravotnej starostlivosti sa nie vždy zohľadňujú rôznorodé **potreby svojich užívateľov**. Systémami zdravotnej starostlivosti sa môžu (neúmyselne) vytvárať bariéry v oblasti prístupu k zdravotnej starostlivosti alebo sa môže poskytovať zdravotná starostlivosť v inej kvalite ľuďom, ktorí majú viaceré chránené znaky, napríklad pohlavie, vek alebo príslušnosť k menšine. Vlády a zdravotnícke orgány môžu zlepšiť túto situáciu prostredníctvom aktívnej podpory antidiskriminačných školení pre zdravotníckych zamestnancov a prostredníctvom prijímania pozitívnych opatrení na podporu a posilnenie ľudí ohrozených tzv. viacnásobnou diskrimináciou, napríklad lepším sprístupnením informácií prostredníctvom jazykových a mediačných služieb a prostredníctvom terénnych aktivít.
- **Súčasná zdravotná štatistika** neposkytuje dostatok informácií, na základe ktorých by sa dala presne posúdiť miera znevýhodnenia skupín s viacerými spoločnými znakmi. Na základe takých dát možno ľahšie postupovať pri príprave politických opatrení založených na dôkazoch, čím sa tieto opatrenia stávajú účinnejšie. Dôležité je vyvinúť nástroje poskytujúce spoľahlivé a porovnateľné údaje, ktoré umožnia preukázať skutočný rozsah znevýhodnenia v oblasti zdravotnej starostlivosti, pokiaľ ide o jednotlivé dôvody diskriminácie.

Správa sa zaoberá tým, ako sa tzv. viacnásobná diskriminácia rieši z právneho hľadiska a skúma sa v nej príslušná judikatúra s konkrétnym zameraním na zdravotnú starostlivosť. Skúmajú sa v nej tiež názory a skúsenosti užívateľov zdravotnej starostlivosti a odborníkov týkajúce sa toho, ako ľudia rôzneho pohlavia, veku, zdravotného postihnutia a etnického pôvodu pociťujú diskrimináciu a viacnásobnú diskrimináciu pri prístupe k zdravotníckemu systému v Rakúsku, Českej republike, Taliansku, vo Švédsku a v Spojenom kráľovstve.

Správa sa nachádza na adrese: [Nerovnosti a viacnásobná diskriminácia v prístupe k zdravotnej starostlivosti a v kvalite zdravotnej starostlivosti](#).

V prípade záujmu o ďalšie informácie sa obráťte na: media@fra.europa.eu

Tel.: +43 1 580 30 642

Poznámky pre editorov:

- Poslaním Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) je poskytovať subjektom s rozhodovacou právomocou v EÚ a členských štátoch poradenstvo založené na dôkazoch a tým prispievať k informovanejším, cielenejším diskusiám a politikám týkajúcim sa základných práv.
- Tzv. viacnásobná diskriminácia je forma diskriminácie na základe viac ako jedného dôvodu – pohlavia, veku, etnického pôvodu, zdravotného postihnutia atď. Napríklad rómska žena môže pociťovať diskrimináciu pri pôrode nielen preto, že je žena (keďže sa nevzťahuje na všetky ženy) a nielen preto, že je Rómka (keďže sa nevzťahuje na všetkých Rómov). Rómska žena

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

tak bude čeliť diskriminácii z dôvodu kombinácie oboch znakov: preto, že je Rómka a zároveň žena.